Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Patientsäkerhet och beredskap
Vårdhygien Stockholm

ARBETSBESKRIVNING
HYGIENLÄKARE
2025-09-29

Hygienläkare på Vårdhygien Stockholm – beskrivning av roll, ansvar och arbetsuppgifter

Syfte

Syftet med detta dokument är **att förtydliga hygienläkarens** arbetsuppgifter på Vårdhygien Stockholm och utgör ett komplement till den övergripande beskrivningen av Vårdhygien Stockholms uppdrag, ansvar och roll.
Svenska hygienläkarföreningen har på sin hemsida en beskrivning av hygienläkarens roll: Om SHLF och hygienläkaryrket – Svenska Hygienläkarföreningen som tillämpas inom Vårdhygien Stockholm.

Medicinsk specialistkompetens inom Klinisk mikrobiologi, Infektionssjukdomar och Vårdhygien

Hygienläkare arbetar tillsammans med hygiensjuksköterskorna i det vårdhygieniska teamet för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner (VRI) inom både hälso- och sjukvård samt kommunal vård och omsorg. Hygienläkaren har medicinsk specialistkunskap inom Klinisk mikrobiologi, Infektionssjukdomar och Vårdhygien. Hygienläkaren har en viktig roll i att ge vårdhygieniska råd, rekommendationer och åtgärder är i enlighet med vårdhygienisk forskning, evidensbaserade riktlinjer, lagar och föreskrifter som är relevanta för vårdhygienisk verksamhet. Hygienläkare har det medicinska ansvaret i beslut, prioriteringar och avgränsningar.

Förebygga VRI och smittspridning (proaktivt arbete)
Hygienläkare arbetar tillsammans med hygiensjuksköterska med att planera och genomföra det förebyggande arbetet. Hygienläkare bidrar med sin medicinska specialistkunskap inom infektionssjukdomar, mikrobiologi och vårdhygien i det förbyggande arbetet.
För att beskriva vad som gäller för hygienläkare kan de förebyggande arbetsuppgifterna delas in i Kunskapsstyrningens *Vägledning för vårdhygieniskt arbete* Vårdhygieniskt arbete, vägledning | Kunskapsstyrning vård | SKR. Under respektive område finns exempel på hur hygienläkares medicinska kompetens kan tas i anspråk inom respektive område nedan.

Hygienläkarens arbetsuppgifter

1. Handlingsplan för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning

Hygienläkare

- stödjer vårdgivarens strategiska planering av det förebyggande vårdhygieniska arbetet
- föreslår hur handlingsplaner för att förebygga VRI och smittspridning kan utformas och implementeras hos vårdgivare
- samverkar med vårdgivarens ledningsfunktioner och funktioner som har kvalitet-, patientsäkerhets- och hygienansvar

Hygienläkare samverkar strategiskt med övriga enheter inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt med den politiska styrningen.

2. Evidensbaserade styrande och stödjande dokument

Hygienläkare

- ingår som medicinsk expertis när Vårdhygien Stockholm tar fram vårdhygieniska riktlinjer
- bevakar vetenskaplig litteratur och aktuellt forskningsläge så att Vårdhygien Stockholms riktlinjer följer senaste vårdhygieniska forskningsrön.
- stöttar vårdgivare så att lokala riktlinjer följer senaste vårdhygieniska forskningsrön.

3. Utbildning och träning

Hygienläkare

- utarbetar strategier för utbildning och kompetensutveckling för vårdgivarens yrkeskategorier på grundnivå och i vidareutbildningar.
- deltar aktivt i ST-utbildningen för blivande specialister inom klinisk mikrobiologi, infektionssjukdomar och vårdhygien.
- erhåller individuellt anpassad fortbildning i samråd med ansvarig chef.
- deltar i internationella och nationella arbetsgrupper i samråd med ansvarig chef.

4. Övervakning och registrering av vårdrelaterade infektioner

Hygienläkare

- deltar i utveckling och implementering av metoder för övervakning av VRI och vårdhygieniskt relevanta mikroorganismer.
- deltar i analys av resultaten av ovanstående övervakning och andra resultatmått

5. Multimodalt arbetssätt för implementering och systematiskt förbättringsarbete

Hygienläkare

- tar fram evidensbaserade åtgärdspaket för VRI
- verkar för implementering av evidensbaserade riktlinjer hos vårdgivare

6. Systematiskt kvalitetsarbete – mätning och uppföljning av strukturer och processer

Hygienläkare

- utvecklar och verkar för implementering av i metoder för vårdhygienisk kvalitetssäkring och egenkontroll (ex VEK, Hygienrond, BHK)
- deltar i analys av avvikelser, riskbedömningar och händelseanalyser

7. Bemanning, arbetsbelastning och beläggningsgrad

Hygienläkare

- säkerställer att vårdgivarens riskanalyser och händselsanalyser omfattar aspekter rörande adekvat beläggningsgrad, bemanning och arbetsbelastning

8. Lokaler och utrustning:

Hygienläkare

- är rådgivare vid nybyggnationer och ombyggnationer, i synnerhet ventilationsfrågor och vatteninstallationer och avlopp
- bistår Region Stockholm vid centrala upphandling av medicintekniska produkter som expertstöd med vårdhygieniska krav
- bistår Vårdutbudsprocessen med vårdhygieniska krav vid upphandling och uppföljning av vård enligt LOV och LOU med mera

Vid anhopningar av VRI och/eller konstaterad smittspridning (reaktivt arbete)

Hygienläkaren har ansvar för att stötta vårdgivarens handläggning av anhopningar av VRI och utbrott av mikroorganismer. Hygienläkaren arbetar tillsammans med hygiensjuksköterskan med att planera och genomföra den vårdhygieniska utredningen samt att föreslå åtgärder. Detta inkluderar planering och genomförande av utbildningsinsatser och verksamhetsbesök.